

UZASADNIENIE

Formularz UK 2	Sygnatura akt	II Aka 210/23	
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1		
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA			
1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji			
Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 2 czerwca 2023 r., sygnatura akt III Ko 258/22			
1.2. Podmiot wnoszący apelację			
# oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego			
# oskarżyciel posiłkowy			
# oskarżyciel prywatny			
# obrońca			

# oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego			
# inny			
1.3. Granice zaskarżenia			
1.1.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.1.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		

#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski				
#	uchylenie	#	zmiana	
2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy				
1.5. Ustalenie faktów				
1.1.3. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.1.1.				
1.1.4. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.2.1.				
1.6. Ocena dowodów				
1.1.5. Dowody będące podstawą ustalenia faktów				

Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu	
<p>1.1.6. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)</p>			
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu	
<p>3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków</p>			
Lp.	Zarzut		
3.1.	<p>Pełnomocnik wnioskodawców G. W. i K. S. zarzucił w apelacji:</p> <p>1. obrazę prawa materialnego, tj.:</p> <p>- art. 11 ust. 2 w zw. z art. 8 ust. 1 w zw. z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 23.02.1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>	

represjonowanych
za działalność na
rzecz niepodległego
bytu Państwa
Polskiego poprzez
błędną ich
wykładnię
skutkującą
bezzasadnym
przyjęciem, że
świadomy i
dobrowolny udział
Z. S. w antyrządowej
demonstracji w dniu
17 grudnia 1970 r. w
S. nie miał związku z
działalnością
prowadzoną na rzecz
niepodległego bytu
Państwa Polskiego,
a wynikał jedynie
z przypadku i
chęci zaspokojenia
własnej ciekawości
przez Z. S.,

- art. 9 ustawy
z dnia 23.02.1991
r. o uznaniu za
nieważne orzeczeń
wydanych wobec
osób
represjonowanych
za działalność na
rzecz niepodległego
bytu Państwa
Polskiego poprzez
błędną ich
wykładnię
skutkującą
bezzasadnym
przyjęciem, że fakt
wcześniejszego
upamiętnienia
osoby zmarłej w
wyniku represyjnego
działania organów
władzy w związku z
prowadzoną
działalnością

niepodległościową
stanowią podstawę
oddalenia wniosku o
pokrycie w całości
lub w części kosztów
dodatkowego,
symbolicznego
upamiętnienia
zmarłego;

2. obrazę przepisów
postępowania, która
mogła mieć wpływ
na treść orzeczenia,
tj.:

- art. 7 k.p.k.
poprzez dowolną
ocenę dowodów
i wyciągnięcie z
materiału
dowodowego
zgromadzonego w
sprawie wniosków
sprzecznych z
zasadami
prawidłowego
rozumowania,
doświadczenia
życiowego i
wskazaniami wiedzy
historycznej
wskutek
nieprawidłowego
uznania, że w
okolicznościach
niniejszej sprawy
brak jest podstaw do
przyjęcia, iż udział
Z. S. w demonstracji
w dniu 17 grudnia
1970 r. w S.
miał związek z jego
niepodległościowym,
antyrządowym
nastawieniem, a tym
samym, że jego
śmierć stanowiła
bezpośrednią
represję za

świadomy oraz
dobrowolny
sprzeciw Z. S. wobec
polityki państwowej,
podczas gdy:

a. Z. S. został
pośmiertnie licznie
uhonorowany, w
tym m.in. Krzyżem
Wolności i
Solidarności oraz
Złotym Krzyżem
Zasługi za zasługi w
działalności na rzecz
przemian
demokratycznych w
Polsce
(Postanowienie
Prezydenta RP z
17.12.2008 r.
załączone do
wniosku),

b. z ugruntowanej
linii orzeczniczej,
szczegółowo
wskazanej we
wniosku inicjującym
postępowanie
wynika, że
dobrowolny i
świadomy udział
w antyrządowych
manifestacjach
stanowi przejaw
działalności na rzecz
niepodległego bytu
Państwa Polskiego,

c. Z. S. nie miał
możliwości innej
formy prowadzenia
działalności
niepodległościowej
niż udział w ulicznej
demonstracji, gdyż
w grudniu 1970
r. nie istniały
żadne opozycyjne

struktury, w ramach których mógłby działać, a kontekst historyczny przedmiotowych zdarzeń jednoznacznie wskazuje, że udział w demonstracji był przejawem świadomego manifestowania sprzeciwu wobec organów władzy,

d. twierdzenie, że Z. S. znajdował się na samym końcu pochodu, nie wznosił żadnych okrzyków, nie protestował, był biernym, wręcz przypadkowym obserwatorem wydarzeń, nie wynika z przeprowadzonego postępowania dowodowego, w tym zwłaszcza zeznań świadka J. K., gdyż świadek ten opisywał swój udział w demonstracji, a odnośnie Z. S. wyraźnie zeznał, że nie widział Z. S. w trakcie pochodu, nie widział jak ten się w nim zachowywał, wskazując m.in.:

- "My nie byliśmy razem w pochodzie. Nie widziałem go wcześniej zanim padły strzały" - strona 7 protokołu

przesłuchania
świadka,

- "(...) po 50 latach
nie mogę powiedzieć
czy wypowiadał
jakieś hasła i jak się
zachowywał", "Nie
widziałem Z. S.
kiedy szliśmy " -
strona 8 protokołu
przesłuchania
świadka,

a tym samym,
ustalenia Sądu
jakoby Z. S. nie
protestował i nie brał
czynnego udziału
w manifestacji są
bezpodstawne,

e. ostatnie słowa
Z. S. wypowiedziane
do jego matki A.
S.: "Mama, idę z
innymi ze stoczni
strajkującymi
walczyć o lepsze
jutro" bezsprzecznie
wskazują na
nastawienie Z. S.
na aktywny i
świadomy udział
w demonstracji
antypaństwowej,

f. śmierć Z. S.
stanowiła represję
za czynny udział
w demonstracji
wymierzonej
przeciwko ówczesnej
władzy,

- art. 410 k.p.k. w
zw. z art. 7 k.p.k.
poprzez pominięcie
i nieuwzględnienie
we właściwy sposób
wszystkich istotnych

okoliczności,
wynikających z
materiału
dowodowego
zgromadzonego w
sprawie, które
przemawiały za
przyjęciem
niepodległościowego
charakteru
działalności
pokrzywdzonego,
świadomego,
dobrowolnego i
aktywnego udziału
w antyrządowej
demonstracji, za
którą spotkały go
represje organów
władzy skutkujące
śmiercią na miejscu
manifestacji;

3. z ostrożności
procesowej,
apelująca zarzuciła:

- błąd w ustaleniach
faktycznych
przyjętych za
podstawę wyroku,
mający wpływ na
treść orzeczenia,
polegający na
nieprawidłowym
ustaleniu, że Z.
S. nie prowadził
działalności na rzecz
niepodległego bytu
Państwa Polskiego,
a śmierć Z. S.
nie była represją
za prowadzoną przez
niego działalność
niepodległościową,

- błąd w ustaleniach
faktycznych
przyjętych za
podstawę wyroku,

	<p>mający wpływ na treść orzeczenia, polegający na nieprawidłowym ustaleniu, że fakt wcześniejszego upamiętnienia osoby zmarłej w wyniku represyjnego działania organów władzy w związku z prowadzoną działalnością niepodległościową, stanowi podstawę oddalenia wniosku o pokrycie w całości lub części kosztów dodatkowego, symbolicznego upamiętnienia zmarłego,</p> <p>- z daleko posuniętej ostrożności - błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, mający wpływ na treść orzeczenia, polegający na nieprawidłowym ustaleniu, że jednostka Wojska Polskiego prowadząca działalność zbrojną nie może być uznana za organy, o których mowa w art. 1 ust. 1 ustawy lutowej w przedmiotowej sprawie.</p>			
Zwiąże o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo				

zasadny albo niezasadny		
<p>Apelacja pełnomocnika wnioskodawców nie zasługiwała na uwzględnienie, niezależnie od trafności tej części zarzutów odwoławczych i dotyczącej ich argumentacji, w której skarżąca kwestionuje zasadność przyjęcia przez Sąd Okręgowy przypadkowego charakteru obecności Z. S. wśród demonstrujących, mającej wynikać wyłącznie z ciekawości oraz uznanie, że spowodowanie jego śmierci w czasie demonstracji nie miało charakteru represji spowodowanej działalnością niepodległościową wymienionego.</p> <p>Okoliczności, które w tym przypadku mają decydujące znaczenie dla oceny zasadności stanowiska wyrażonego treścią zaskarżonego wyroku, mają w istocie charakter oceny prawnej jakkolwiek elementy</p>		

sfery faktycznej nie pozostają bez znaczenia, bowiem to one stanowią podstawę właściwego zidentyfikowania źródła represji, których ofiarą stał się Z. S.. Dopiero w dalszej kolejności staje się możliwa analiza prawna ustalonych faktów w płaszczyźnie przepisu art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (dalej: ustawa lutowa).

W realiach niniejszej sprawy kwestią kluczową było ustalenie czy sytuacja Z. S. związana ze spowodowaniem jego śmierci w trakcie wydarzeń Grudnia 1970 r., spełnia kryteria pozwalające na orzekanie w przedmiocie zadośćuczynienia (także pokrycia kosztów symbolicznego upamiętnienia) na podstawie przepisów ustawy

lutowej. Punktem wyjścia do dalej idących rozważań jest tu niewątpliwie udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy mamy do czynienia z działaniami wobec Z. S. organów, o jakich mowa w art. 1 ust. 1 ustawy lutowej. Ustalenie pozytywne w tym zakresie łączy się z potrzebą dokonania dalszych ocen, mających na celu stwierdzenie czy miała miejsce działalność niepodległościowa i czy zastosowanie represji wobec prowadzącej ją osoby stanowiło reakcję odwetową za postawę niepodległościową. Natomiast w przypadku ustalenia negatywnego, a więc stwierdzenia, że w rozważanej sytuacji represja nie była spowodowana przez organy, o jakich mowa w art. 1 ust. 1 ustawy lutowej, drugorzędną kwestią jawi się badanie charakteru działalności osoby represjonowanej, jak też związku z taką aktywnością zastosowanej represji.

W przypadku niniejszej sprawy, Sąd Okręgowy czynił ustalenia i poddawał ocenie ustalone okoliczności we wszystkich wskazanych wyżej aspektach. Doszedł w rezultacie do niezaskądzonej na aprobatę konkluzji, że Z. S. nie był rzeczywistym uczestnikiem demonstracji niepodległościowej w dniu 17 grudnia 1970 r. Sąd stwierdził bowiem, że znalazł się on w miejscach, w których odbywała się ta demonstracja, kierowany wyłącznie ciekawością, w szczególności chęcią zaobserwowania pożaru budynku Komitetu Wojewódzkiego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej. Oparł powyższy wniosek na zeznaniach siostry represjonowanego, która stwierdziła, że w czasie ostatniej rozmowy z matką Z. S., chcąc uzyskać jej akceptację na pozostanie "w mieście" miał powiedzieć, że bardzo chciałby zobaczyć płonący budynek Komitetu

Wojewódzkiego (...).
Ograniczenie się
przez Sąd pierwszej
instancji do
uwzględnienia
jedynie tej
okoliczności dla
ustalenia
rzeczywistego
charakteru
obecności Z. S.
w demonstracji,
nie było jednak
postąpieniem
prawidłowym.
Przekonuje o tym
zarówno całościowa
analiza zeznań G.
W., jak również treść
zeznań jego matki -
A. S., jak i wreszcie
obiektywna ocena
jego postawy w
kontekście specyfiki
uwarunkowań,
historycznych w
jakich nastąpiły
wydarzenia Grudnia
1970 r. Należy
mianowicie zwrócić
uwagę, że w
zeznaniach G. W.
złożonych w dniu
21.03.1991 r. w
Wojskowej
Prokuraturze
Garnizonowej w S.
(płyta CD k.323,
plik Gd 78_12
t.2) zawarta jest
informacja
wskazująca na to, że
w trakcie spotkania
z matką przy ul. (...)
(było ono wcześniej
zaplanowane w celu
dokonania zakupu
odzieży) Z. S. był
z kolegą, a więc
przypuszczalnie z

ul. (...) obaj udali się pod budynek Komitetu Wojewódzkiego (...), a co szczególnie istotne - w dalszej części tych zeznań G. W. stwierdziła, że z informacji uzyskanych już po śmierci jej brata wynikało, że Z. S. był osobą, która starała się wybić dziurę w murze aresztu śledczego, aby uwolnić zatrzymanych wcześniej demonstrantów. Wprawdzie świadek lokalizowała tego rodzaju działania jako mające miejsce w obrębie muru Komendy Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej (a więc przy ul. (...)), ale zważyć należy, iż przeprowadzone w tej sprawie postępowanie wykazało, że rodzina Z. S. nie dysponowała szczegółowymi informacjami na temat okoliczności poprzedzających śmierć represjonowanego, w tym również na temat miejsca jego zastrzelenia. Tymczasem, zarówno z dowodów przeprowadzonych w niniejszej sprawie

(np. zeznań J. K., M. P.), jak też materiałów historycznych, niewątpliwe jest, że Z. S. został postrzelony w rejonie ulic (...), przy czym z zeznań M. P., który jako historyk badał dogłębnie problematykę wydarzeń grudniowych 1970 r., wynika, że miejsce śmierci Z. S. jest ustalone w sposób pewny i lokalizuje się ono u zbiegu ulic (...) - na placu przed aresztem. Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, iż część demonstrantów skierowała się spod budynku Komitetu Wojewódzkiego (...) przy Placu (...) pod Wojewódzki Areszt Śledczy w S. i Prokuraturę Wojewódzką w S. właśnie w tym celu, aby podjąć działania mające na celu m.in. uwolnienie zatrzymanych wcześniej demonstrantów (zamieszki rozpoczęły się w godzinach przedpołudniowych). Ponad wszelką wątpliwość ustalono, że w tej grupie demonstrantów

znajdował się Z. S..
Z zeznań J. K.
wynika, że w trakcie
przemieszczania się
demonstrantów
spod budynku (...) pod
areszt i prokuraturę, nie
szedł on blisko Z. S..
Wiadome jest jednocześnie
ze zgromadzonych dowodów,
że demonstranci wznosili
okrzyki wyrażające sens ich
protestu, takie w szczególności
jak np. "Precz z Gomułą!",
"Chcemy chleba!", "Uwolnić
zatrzymanych!".

Jeśli uwzględni się chociażby tylko taki
zakres okoliczności jak
przedstawiony powyżej, to
nasuwa się oczywisty wniosek,
iż ustalenie Sądu Okręgowego
jakoby Z. S. miał być jedynie
obserwatorem zdarzeń,
nieidentyfikującym się w
żadnym stopniu z demonstrantami,
należało ocenić jako chybione.
Trzeba mieć na uwadze fakt,
że zamieszki w dniu 17 grudnia
1970 r. trwały w S. już od
godzin porannych, sytuacja na
ulicach miasta w tych
newralgicznych rejonach (w

szczególności w rejonie budynków KW (...), (...), (...), i (...) w S.) nie była bezpieczna ze względu na środki podejmowane wobec demonstrujących przez służby milicyjne i wojsko, co raczej nie sprzyjało prowadzeniu wyłącznie obserwacji przebiegu zdarzeń, łączyło się to bowiem z dużym ryzykiem reakcji ze strony milicji i wojska. Oceniając postawę Z. S. należy zwrócić uwagę, że wbrew temu co powiedział matce, jego faktyczna obecność wśród demonstrantów nie ograniczyła się jedynie do przyglądania się płonącemu budynkowi (...), bo przecież odbył wraz z innymi demonstrantami marsz aż pod budynek aresztu i Prokuratury Wojewódzkiej w S.. Cel tego przemieszania się był jednoznaczny, i potwierdzony wznoszonymi okrzykami demonstrantów. Nie jest istotne, czy Z. S. szedł w

pierwszych czy w ostatnich szeregach tego pochodu, ani też czy osobiście wznosił cytowane powyżej okrzyki. Niewątpliwe jest bowiem, że miał pełną świadomość niepodległościowego charakteru tej demonstracji, a skoro nie rezygnował z udziału w niej, a co więcej - przemieszczał się wraz z innymi w kolejne miejsce z jasno określonym celem demonstrantów, to żadną miarą takiego zachowania nie można identyfikować jako postawy ciekawskiego obserwatora, przejawiającego obojętność wobec celów manifestowanych przez demonstrantów. Poprzez wypowiedź skierowaną wcześniej do matki, Z. S. zmierzał raczej do tego, aby nie martwiła się ona i nie stresowała jego obecnością w miejscach zamieszek. Tymczasem Sąd pierwszej instancji, na tej podstawie ustalił cel jego

obecności w miejscu zamieszek.

Za zasadnością uznania, że Z. S. utożsamiał się w pełni z niepodległościowymi hasłami demonstrantów, przemawiają również zeznania A. S., która na pytanie czy jej syn prowadził działalność niepodległościową i na czym ona polegała, odpowiedziała, że nie wie, ale wie że "się udzielał". Jest to wypowiedź ogólnikowa, ale w kontekście przekonania Sądu pierwszej instancji o braku jakiegokolwiek nieodległościowego zaangażowania Z. S., jawi się jednak dość wymowna. Gdy uwzględni się dodatkowo fakt, że w tamtym okresie nie działały żadne struktury organizacji niepodległościowych, że taki ruch dopiero zaczynał się kształtować, to w pełni uprawnione jest uznanie, że nawet tylko udział w demonstracji - taki, jaki miał miejsce w przypadku Z. S. - której niepodległościowy

charakter nie pozostawia żadnych wątpliwości, należy identyfikować jako działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (por. post. SN z 16.05.2013 r., V KK 309/12, LEX nr 1319273, post. SN z 05.04.2017 r., III KO 102/16, LEX nr 2271450). Zważywszy na wskazane powyżej uwarunkowania historyczne, nie podważa słuszności takiej oceny również okoliczność, że w art. 1 ust. 1 ustawy lutowej mowa jest o "działalności" niepodległościowej, a więc ze swej istoty aktywność sukcesywną, rozciągniętą w czasie, nie zaś zachowanie jednorazowe (por. post SN z 12.05.2021 r., V KK 157/20, LEX nr 3245436).

Mając na uwadze przedstawioną powyżej argumentację, jako logiczny jawi się również wniosek, że śmierć Z. S. nie pozostawała bez związku z jego postawą przejawioną udziałem w niepodległościowej demonstracji w

dniu 17 grudnia 1970 r. Nie ulega wątpliwości, iż nie miała ona charakteru przypadkowego, bowiem użycie broni palnej z ostrą amunicją, nawet jeśli przyjąć, że strzały miały być oddawane jako ostrzegawcze (w powietrze i w ziemię), przy uwzględnieniu faktu, że demonstrujących były tysiące (w rejonie aresztu, gdzie nastąpiła śmierć Z. S., wg szacunków - około 3 tysięcy) łączyło się z dużym prawdopodobieństwem ofiar śmiertelnych. Poza wszelkimi wątpliwościami pozostaje okoliczność, że było to przejawem represyjnych działań państwa komunistycznego, w tym przypadku podejmowanych przez Milicję Obywatelską i Wojsko Polskie. Zgromadzony w toku postępowania materiał dowodowy, w tym opracowania historyczne, a przede wszystkim ustalenia śledztwa prowadzonego przez Prokuraturę Wojewódzką w G.

(V Ds 26/97, V Ds 26/95), czynią zasadnym ustalenie, że śmierć Z. S. była wynikiem strzałów oddanych przez żołnierzy (...) Dywizji Zmechanizowanej stacjonujących przy ul. (...). Na murach Wojewódzkiego Aresztu Śledczego, poza żołnierzami, byli również funkcjonariusze Służby Więziennej, ale stamtąd powstrzymywano demonstrujących jedynie za pomocą hydrantów i środków chemicznych łzawiących, natomiast działania z użyciem broni palnej były w tym rejonie realizowane przez żołnierzy (zresztą, w całym obszarze objętym zamieszkami, wojsko podejmowało bardzo intensywne działania, w tym z użyciem broni palnej). Nie ma zatem żadnych obiektywnie uzasadnionych racji, aby przyjąć, że śmierć Z. S. nie była wynikiem strzałów oddanych przez żołnierzy jednostki wojskowej stacjonującej przy ul. (...). Ustalenia

prowowanego
śledztwa wskazują
na działania
konkretnych
dowódców
wydających wówczas
rozkazy, w tym
dotyczące
oddawania strzałów
z broni palnej.
Rozważania
powyższe prowadzą
do konkluzji, iż
zarzuty apelacji
podnoszące
omówione tu
kwestie (w pkt 1,
2 i częściowo w
pkt 3) okazały się
trafne, jakkolwiek
nie mogły one
przesądzić o
zasadności
wniesionego środka
odwoławczego.

Całokształt
okoliczności
przedstawionych
powyżej, nie jest
wystarczający do
tego, aby uznać, że
zrekompensowanie
krzywdy
spowodowanej
śmiercią Z. S.
w wydarzeniach
Grudnia 1970 r.
może nastąpić na
podstawie
przepisów ustawy
lutowej.
Unormowania te
zostały
pomyślane jako
podstawa prawna
dochodzenia
roszczeń
odszkodowawczych
za szkody i krzywdy

wynikłe z represji stosowanych przez polskie organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości lub przez organy pozasądowe, co jednoznacznie odzwierciedla brzmienie art. 1 ust. 1 cyt., ustawy. Chodzi zatem o represje o charakterze prawnokarnym, będące wynikiem prowadzenia przez wskazane w ustawie organy postępowań, których rezultatem były orzeczenia niosące ze sobą skutki represyjne dla osób zaangażowanych w działalność niepodległościową.

Pojęcie organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości nie następuje trudności interpretacyjnych, natomiast pewne niejasności wynikać mogą na tle rozumienia określenia "organy pozasądowe".

Problem powyższy jest jednak w orzecznictwie Sądu Najwyższego rozstrzygnięty już od dawna, w związku z czym na gruncie niniejszej sprawy, kwestia powyższa nie jest kontrowersyjna. W przypadku organu

pozasądowego
chodzi bowiem o
taki organ państwa,
który na podstawie
szczęólnego
unormowania jest
wyposażony w
kompetencje do
wydawania orzeczeń
i wymierzania kar
po przeprowadzeniu
stosownego
postępowania (por.
uchwała SN z
03.03.1994 r., I
KZP 1/94, LEX nr
20647, post. SN
z 18.04.2013 r., V
KK 131/12, LEX
nr 1313139, post.
SN z 28.01.1993 r.,
WZ 214/92, LEX
nr 20607, uchwała
SN (7) z 25.05.1994
r., WZP 1/94, LEX
nr 20657). Autorka
apelacji prezentuje
jednak w tym
względzie odmienny
pogląd, wskazując
w pkt 3 zarzutów
odwoławczych, że
jednostka Wojska
Polskiego
prowadząca
działalność zbrojną
winna być uznana za
organ, o jakim mowa
w art. 1 ust. 1 ustawy
lutowej. Zważywszy
na to, że jednostka
Wojska Polskiego
nie stanowi organu
państwa
uprawnionego z
mocy specjalnych
regulacji do
prowadzenia
postępowań
mogących

skutkować
odpowiedzialnością
karną za działalność
na rzecz
niepodległego bytu
Państwa Polskiego
oraz przy
uwzględnieniu
poglądów
wynikających z
przywołanych
powyżej orzeczeń
Sądu Najwyższego,
stanowisko
apelującej w tym
zakresie, nie mogło
być uznane za trafne
i zasługujące na
uwzględnienie. W
tej materii Sąd
Okręgowy zasadnie
uznał, że w
sytuacji, gdy śmierć
Z. S. nastąpiła
w wyniku strzału
oddanego przez
żołnierza Wojska
Polskiego, to taki
stan rzeczy
przesądza o braku
podstaw do
dochodzenia
roszczeń
odszkodowawczych
na podstawie ustawy
lutowej, trafnie
odwołując się
zarazem do
stanowiska
wyrażonego w
cytowanej powyżej
uchwale Sądu
Najwyższego z dnia
3 marca 1994
r., I KZP 1/94.
Zaznaczyć należy, że
kwestia powyższa,
jak wcześniej
zaznaczono, jest w
okolicznościach tej

sprawy kluczowa i ustalenie przez Sąd Okręgowy wystąpienia takiej sytuacji, samoistnie przesądzało o niezasadności zainicjowania postępowania opartego o przepisy ustawy lutowej.

Wystąpienie z roszczeniami na podstawie ustawy lutowej wywołało w tej sprawie trwające stosunkowo długo postępowanie, które praktycznie od początku jego prowadzenia obarczone było wizją bezskuteczności, co z perspektywy samych wnioskodawców, stanowiło zbędne stwarzanie im nadziei na możliwość uzyskania pozytywnego dla nich orzeczenia. Uwaga powyższa jest uzasadniona zważywszy na to, że wniosek o zadośćuczynienie i pokrycie kosztów symbolicznego upamiętnienia śmierci Z. S. został w tej sprawie sporządzony i złożony przez profesjonalnego pełnomocnika.

Wniosek

<p>Pełnomocnik wnioskodawców wniósł o:</p> <p>1. uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi okręgowemu do ponownego rozpoznania, ewentualnie</p> <p>2, zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie na rzecz wnioskodawcy K. S. kwoty 5 000 000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz na rzecz wnioskodawczyni G. W. kwoty 200 000 zł tytułem pokrycia kosztów symbolicznego upamiętnienia zmarłego Z. S. wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>		
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>			
<p>Trafność wielu zastrzeżeń podniesionych w zarzutach odwoławczych nie spowodowała skuteczności apelacji, bowiem</p>			

<p>kluczową kwestią było ustalenie, że śmierć Z. S. nie była efektem działania żadnego z organów wskazanych w art. 1 ust. 1 ustawy lutowej, a tym samym na podstawie przepisów tej ustawy nie było możliwe zasądzenie roszczeń dochodzonych przez wnioskodawców. Szczegółowa argumentacja w tym zakresie zawarta jest części 3.1 niniejszego uzasadnienia.</p>		
<p>4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>		
<p>4.1.</p>		
<p>Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności</p>		
<p>5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO</p>		
<p>1.7. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji</p>		
<p>5.1.1.</p>	<p>Przedmiot utrzymania w mocy</p>	

Całość zaskarżonego wyroku została utrzymana w mocy.			
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy			
Uznanie bezzasadności kluczowego dla tej sprawy, zarzutu apelacji podniesionego w końcowym fragmencie zarzutów odwoławczych, tj. zarzutu w pkt 3.			
1.8. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji			
5.2.1.	Przedmiot i zakres zmiany		
Zwięźle o powodach zmiany			
1.9. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji			
1.1.7. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia			
5.3.1.1.1.		# art. 439 k.p.k.	

Zwiężle o powodach uchylenia			
5.3.1.2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.	
Zwiężle o powodach uchylenia			
5.3.1.3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.	
Zwiężle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia			
5.3.1.4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.	
Zwiężle o powodach uchylenia			
1.1.8. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania			
1.10. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku			

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
6. Koszty Procesu		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
II	Zasądzone od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawców - K. S. i G. W. zwrot wydatków w kwotach po 240 zł z tytułu udziału w postępowaniu odwoławczym ustanowionego przez nich pełnomocnika.	
III	Na podstawie art. 13 ustawy lutowej orzeczono, iż koszty postępowania w sprawie ponosi Skarb Państwa.	
7. PODPIS		
SSA Dorota Mazurek SSA Małgorzata Jankowska SSA Maciej Żelazowski		

1.11. Granice zaskarżenia	
Kolejny numer załącznika	1

Podmiot wnoszący apelację	Pełnomocnik wnioskodawców		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 2 czerwca 2023 r., sygn. akt III Ko 258/22 - w całości		
0.1.1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
0.1.1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej		

	orzeczenie odpowiada prawu		
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia		
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
0.1.1.4. Wnioski			
#	uchylenie	#	zmiana